

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی عوامل موثر بر احساس امنیت در بین دانشجویان زن دانشگاه‌های شهر کرمان انجام شده است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانشجویان این دانشگاه‌ها بوده که از این تعداد با استفاده از فرمول کوکران و به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه بندی شده متناسب با حجم در حدود ۳۰۰ نفر انتخاب گردیدند. پس از جمع آوری آراء و اندیشه‌های صاحب نظران در حوزه‌های جامعه شناسی و روانشناسی تعدادی فرضیه طراحی و اطلاعات با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته با اعتبار و روایی ۰/۹۲، به روش پیمایشی جمع آوری گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS ۲۱ و آزمون‌های آماری پیرسون، تحلیل رگرسیون چند گانه و تحلیل مسیر استفاده شده است.

نتایج نشان داد که متغیرهای تهدید و آزار از سوی مردان، اعتماد به نیروی انتظامی، آرایش چهره و پایگاه اجتماعی اقتصادی افراد قدرت پیش بینی میزان احساس امنیت را در بین زنان شهر کرمان دارند. همچنین نتایج بدست آمده نشان داد که متغیرهای مستقل در یک ترکیب خطی به طور توأم می‌توانند مقدار ۴۹ درصد از واریانس متغیر میزان احساس امنیت اجتماعی زنان را تبیین کنند. در پایان پیشنهاد می‌شود که جهت افزایش میزان احساس امنیت در بین دانشجویان زن، به متغیرهای مورد تحقیق در این مقاله توجه ویژه‌ای نشان داده شوند.

واژگان کلیدی: حجاب، احساس امنیت، زنان، شهر کرمان

مقدمه و بیان مسئله

امنیت در لغت، حالت فراغت از هرگونه تحدید یا حمله و یا آمادگی برای رویارویی باحد تحدید و حمله گویند (عاشوری، ۱۳۷۹: ۳۹)؛ و امنیت فردی اجتماعی عبارت است از شرایط و موقعیتی که فرد با احساس اسودگی خیال و آزادی فکری و عقید، فعالیت می کند، و در عین حال که حداقلی از منابع امکانات مالی و اقتصادی در اختیار او است، و آرامش جانی مالی و اعتقادی را دارد (کاشانی، ۱۳۸۴: ۱۲۸). یکی از حوزه های امنیت انسانی، امنیت اجتماعی است. امنیت اجتماعی عبارت است از ایجاد شرایط و موقعیتی که براساس آن همه فراد جامعه در انجام فعالیت های مشروع و قانونی خود آزادی کامل داشته و از امکانات جامعه یکسان برخوردار باشند و همه افراد در موقعیت برابر قرار گیرند (محمدی و دیگران، ۱۳۹۱: ۱۳). با توجه به تعریف فوق به نظر می رسد که زنان به دلیل جنسیتشان از موقعیت برابری نسبت به مردان برخوردار نیستند به طوری که نوع پوشش آنها در میزان احساس امنیت نشان تأثیر گذار می باشد. مثلاً فاضلیان (۱۳۸۵) در پژوهش خود نشان داد که زنانی که پوشش آنها چادر و روسری بوده در مقایسه با سایر گروه ها از امنیت بیشتری برخوردار هستند و هر قدر پوشش زنان نامناسب تر می شود میزان احساس امنیت فردی کاهش می یابد. این گروه، میزان امنیت اجتماعی خود را در حد "خیلی زیاد" و "زیاد" ۸۹/۵ درصد گزارش کرده اند ولی زنانی که پوشش آنها تونیک شلوار با شال و آرایش بوده در صد امنیت اجتماعی نشان ۳۳/۴ درصد در حد "خیلی زیاد" و "زیاد" بوده است. از نظر آماری رابطه معناداری بین نوع پوشش و امنیت اجتماعی وجود دارد. همچنین احمدی و همکاران (۱۳۸۹) نشان دادند که بین حجاب و ابعاد آسیب پذیری اجتماعی و خانوادگی رابطه وجود دارد. علاوه بر این عباسی و تقوی (۱۳۹۰) ثابت کردند که بین عفاف با کاهش آسیب های اجتماعی رابطه معناداری مشاهده می شود.

در تحقیقات متعدد و پراکنده در ایران نشان داده شده که عواملی از جمله آرایش چهره، اعتماد به عملکرد نیروی انتظامی، وجود تهدید از سوی مردان مزاحم و طبقه اجتماعی، نقش مهمی در احساس امنیت زنان دارند. این در حالی است که طبق پژوهشی با عنوان تأثیر حجاب بر امنیت اجتماعی در شهر تهران حدود ۵۴٪ زنان تهرانی حدود پوشش را رعایت نمی کنند و بر خلاف قانون عمل می کنند (فاضلیان، ۱۳۸۹: ۶۵).

با توجه به موضوعات مطرح شده فوق ضرورت انجام پژوهشی از این دست احساس می شود بخصوص که هیچ پژوهشی در شهر کرمان و بخصوص در بین دانشجویان زن

در ارتباط با رابطه احساس امنیت اجتماعی با سایر متغیرها انجام نشده است در حالی که تعداد زیادی دانشجو در دانشگاه‌های ملی، آزاد، پیام نور و غیر انتفاعی در این شهر مشغول به تحصیل هستند و مرتباً نیز در سطح شهر رفت و آمد می‌کنند امنیت این زنان از اهمیت خاصی برخوردار است زیرا احساس ناامنی در آن‌ها جلوی فعالیت‌های اجتماعی شان را می‌گیرد و آسیب‌های اجتماعی چون آزارهای کلامی یا تجاوز... را ایجاد می‌کند. اگر چه نتایج پژوهشی در کرمان توسط یزدانپناه و صمدیان نشان می‌دهد که تقریباً ۹۷٪ از شهروندان شهر کرمان دارای امنیت متوسط و کم هستند اما تحقیق جداگانه‌ای به طور خاص بر روی امنیت زنان در اماکن عمومی صورت پذیرفته است لذا هدف پژوهش حاضر بررسی عوامل موثر بر احساس امنیت دانشجویان زن دانشگاه‌های شهر کرمان می‌باشد. در پژوهش حاضر، سعی شده رابطه بین متغیرهای مختلف و احساس امنیت اجتماعی زنان در سطح جامعه بررسی شود. در این راستا، درجه برخورداری از امنیت یا تهدید اجتماعی زنان به تناسب وضعیت آرایش، حجاب، عملکرد نیروی انتظامی و سایر متغیرها بررسی شده و رابطه آن‌ها با امنیت سنجیده شده است.

اهداف پژوهش

- ۱) بررسی رابطه بین میزان رعایت حجاب و میزان احساس امنیت
- ۲) بررسی رابطه تهدید و آزار از سوی مردان و میزان احساس امنیت
- ۳) بررسی رابطه بین اعتماد به نیروی انتظامی و احساس امنیت
- ۴) بررسی رابطه بین پایگاه اقتصادی اجتماعی و احساس امنیت
- ۵) بررسی رابطه بین اعتماد به خانواده و احساس امنیت
- ۶) بررسی رابطه بین آرایش و احساس امنیت
- ۷) بررسی رابطه بین متغیرهای زمینه‌ای و احساس امنیت

پیشینه پژوهش

در خصوص امنیت پژوهش‌های زیادی انجام شده است از جمله:

آمنه فیروز آبادی، و شاهپور بهیان، (۱۳۹۳) «به بررسی عوامل موثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهر کرمان» در این تحقیق جامعه آماری ۵۳۰ نفر بود و از مقیاس نانلی (۱۹۶۷) استفاده شد. در این تحقیق هر ۲ متغیر امنیت مالی و جانی در بین شهروندان کرمانی به صورت مطلوبی گزارش شد.

محمد حسن شربتیان (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان «تأملی نظری بر جامعه‌شناسی امنیت اجتماعی» به تشریح امنیت اجتماعی و کارکردهای نظام ساختاری به همراه رفع تهدید، هویت اجتماعی پرداخت و با تکیه بر مدل آنارشیستی به فرمول‌بندی هویت به عنوان بنیادی‌ترین هسته امنیت اجتماعی اشاره کرد.

فرامرزی تقی‌بی (۱۳۹۱) «نقش حجاب در امنیت جامعه را مد نظر قرار داد» سلامتی انسان به نظر او در گیر احساس امنیت عاطفی - روانی است و اگر تأمین نشود انسان در معرض خطر خواهد بوده او امنیت عاطفی - روانی را ۳ بعد می‌داند: فردی، اجتماعی خانوادگی - فردی به بررسی روابط بین آن‌ها می‌پردازد.

عبدالهی (۱۳۸۳) «بررسی تنوع میزان احساس امنیت اجتماعی زنان» مشارکت مدنی زنان را در سه سطح خرد، کلان و میانه بررسی می‌کند و به نتیجه می‌رسد که تعلق قومی محیط زندگی و خانوادگی احساس زنان را با هم متفاوت می‌سازد.

در باب رابطه متغیرهایی چون آرایش چهره، امنیت در خانواده، اعتماد به نیروی انتظامی و... با احساس امنیت زنان تحقیق قابل توجهی یافت نشد اما بیشتر تحقیقات تنها به حجاب و رابطه‌اش با امنیت زنان پرداخته بودند که مشروح آن‌ها به قرار زیر است:

حسینی دوست و همکاران در پژوهشی به عنوان «بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی نسبت به پوشش زنان و عوامل اجتماعی موثر بر آن» به این نتیجه رسیده است که بین پایگاه اجتماعی والدین، اعتقادات مذهبی والدین و حجاب همسالان با گرایش دانشجویان دختر به پوشش اسلامی رابطه معنی‌دار وجود دارد (حسینی دوست، ۱۳۸۰).

رضایی در پژوهشی تحت عنوان «تحلیل جامعه‌شناختی پوشش اسلامی» حجاب را حراست از یکی از ارزش‌های اجتماعی، یعنی عفت و هنجارها (آداب و رسوم، عرف و قوانین) برشمرده است که در صورت رعایت نکردن آن آسیب‌هایی بر تعاملات اجتماعی افراد، خانواده و ارزشهای واقعی زن وارد می‌شود. او عواملی همچون شیخون فرهنگی، ایجاد حقارت در هویت اسلامی زنان و غیره را در شمار فشارهای غربی بر زنان برشمرده و موارد انحراف اجتماعی را در این راستا یاد آور شده است. همچنین کارکردهای منفی بی‌حجابی را آسیب به تعاملات مثبت اجتماعی، نهاد خانواده، ارزش‌های واقعی زن، افزایش هزینه‌های مصرفی (آرایش و غیره) آن زن است (رضایی، ۱۳۸۲).

رجایی و همکاران (۱۳۹۱) پژوهشی به نام «نگرش دانشجویان دختر دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نسبت به حجاب و پوشش زنان و برخی عوامل

موثر بر آن» انجام دادند و به این نتیجه رسیدند که ۱۹/۴٪ از دانشجویان با حجاب موافق و ۱۹٪ مخالف و ۶۱/۶٪ نظرات بینابینی داشتند. از سوی دیگر وضعیت تاهل دانشجویان، محل سکونت آن‌ها و نگرش شان نسبت به حجاب رابطه معناداری برقرار بود (رجایی، ۱۳۹۱).

رجبی (۱۳۸۹) در تحقیق خود که با عنوان «بررسی میزان رعایت حجاب برتر در دانشجویان و تأثیر آن بر شادکامی» به این نتیجه رسید که ۲۱/۱٪ دانشجویان دانشگاه‌های آزاد، پیام نور محقق اردبیلی حجاب برتر را رعایت می‌کنند، ۶۷٪ دارای حجاب نسبی هستند و ۱۱/۹٪ بد حجاب بوده‌اند. (رجبی، ۱۳۸۹)

محمود شارع پور، زینب تقوی و مهدی محمدی (۱۳۹۲) پژوهشی با عنوان «گرایش به حجاب در بین دانشجویان دختر دانشگاه مازندران» انجام دادند. در این پژوهش جامعه آماری ۵۶۰ نفر از دانشجویان بودند که نگرش آن‌ها به حجاب بررسی کرده و مشخص شد که عامل موثر بر گرایش به بدحجابی متغیر گرایش به فمینیسم بوده است. (شارع پورو دیگران، ۱۳۹۲)

محمد حسن شربتیان (۱۳۹۰) مقاله‌ای با عنوان «تأملی بر تعیین جامعه شناختی حجاب و ارائه راهکارهای لازم برای آن» به بررسی سطوح عمیق اجتماعی و فرهنگی حجاب و آسیب‌ها اجتماعی بدحجابی پرداخته و راهکارها و برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی را برای نهادینه شدن این هنجار و ارزش اجتماعی ارائه کرده است (شربتیان، ۱۳۹۰).

پوران دخت فاضلیان (۱۳۸۹) در پژوهش خود با عنوان «بررسی رابطه نوع حجاب و میزان امنیت اجتماعی زنان شهر تهران» به این نتیجه رسید که ۵۴٪ از زنان تهرانی حدود پوشش را رعایت نمی‌کنند و از امنیت اجتماعی کمتری نیز برخوردار هستند ولی در این تحقیق نشان داده شده که بین امنیت اجتماعی و نوع پوشش رابطه مستقیم وجود دارد و هرچه حجاب بهتر رعایت شود امنیت اجتماعی نیز تأمین می‌شود.

حال به بررسی تحقیقات پیشین در باب حجاب و امنیت در خارج از کشور می‌پردازیم: مهتا (۲۰۱۰) در مطالعه‌ای تأثیر عمیق رسانه‌های مدرن بر روی زنان مسلمان دهلی را در طی ۳۰ سال موثر دانسته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهند که زنان مسلمان، مفروضات سنتی مصرف رسانه‌ای را کاملاً تغییر داده و سبک زندگی و الگوهای اندیشمند شده از خود را باز یابی کرده‌اند (Mahta¹: ۲۰۱۰)

شیرازی و مشیرا (۲۰۱۰) در مطالعه‌ای نشان دادند که برای فهم نگاه زنان مسلمان نسبت به حجاب در عرب باید عوامل سیاسی، اجتماعی و تاریخی یک کشور، ماهیت مهاجرت آن‌ها، ترکیب جمعیت شناختی گروه آن‌ها و چگونگی تفسیر آن‌ها از دنیوی شدن و شهروندی را بررسی کرد این زنان در حالی که از رو سری استفاده می‌کردند، هیچ تمایلی برای استفاده از نقاب نداشتند بلکه بر عکس در محیط امریکا ان را غیر ضروری و نا مناسب می‌دانستند. البته نظر کسانی که از نقاب استفاده می‌کردند را محترم می‌شمردند. (Shirazi & Mishra^۱: ۲۰۱۰)

تارلو (۲۰۰۷) در مطالعات خود در پی بررسی اهمیت لباس و پوشش به عنوان شاخص آشکار از تمایز در شهر چند فرهنگی لندن بوده است. وی معتقد است که انتخاب آشکار حجاب از سوی زنان طبقه متوسط مسلمان، اغلب به عنوان کالا نگرسته می‌شود، نه به عنوان پس زمینه فرهنگی آن‌ها. تارلودر تحقیق خود، پتانسیل انتقالی حجاب را بررسی کرده و معتقد است که حجاب تأثیر معنی داری روی دیگران دارد. (Tarlo^۲: ۲۰۰۷)

بهویی و همکاران (۲۰۰۸) در پژوهشی در میان دختران بنگلادش نشان دادند: دختران که لباس سنتی و مذهبی را بر لباس‌های غربی ترجیح می‌دهند، کمتر مستعد مشکلات روانی در زندگی آینده هستند و این مسئله اثرات بلندمدتی بر بهزیستی و شادکامی آن‌ها دارد. (Bhui et.al^۳: ۲۰۰۸)

ساترفیلد و همکاران (۲۰۰۴) در مقاله «ترس زنان سیاه از مردان سفید» به این نتیجه رسید که بی عدالتی محیطی امنیت زنان را به خطر می‌اندازد و رنگ پوست مشخص کننده میزان امنیت آن‌ها است. (Saterfiled^۴: ۲۰۰۴)

مبانی نظری پژوهش

مقوله امنیت به مصاحبه یک آرمان و واقعیت، به عنوان یکی از حقوق اساسی مردم مطرح و دولت موظف به تأمین آن است. اگر امنیت اجتماعی را شامل تمهیداتی برای حفظ زندگی اعضای یک جامعه- شانس زندگی- (گیدنز، ۱۳۷۴: ۶۲۷) و سپس حفظ راه و روش زندگی آنان- شیوه زندگی- (گیدنز، ۱۳۷۴: ۹۱) بدانیم، امنیت اجتماعی ناظر بر توانایی پاسداشت یا دفع اگر زنجیر اتصال اقلیتی، ملیت آنان است، امنیت اجتماعی

۱- Shirazi&mishra

۲- Tarlo

۳- Bhui et.al

۴- Saterfiled

آنان عبارت است از رفع دغدغه‌ها و نگرانی‌هایی که به ویژگی خاص آن‌ها مربوط است. (کلاهی چیان، ۱۳۸۴: ۱۴۱) از این رو می‌توان گفت که امنیت اجتماعی اولاً بر ساخته از فضای اجتماعی است (یعنی در بستر اجتماعی شکل می‌گیرد)، ثانیاً امنیت در عبارت امنیت اجتماعی، متغیری مستقل است چون پاسداشت ارزش‌های خاص صاحبان یک هویت خاص در حکم فلسفه وجودی آن‌ها است. ثالثاً امنیت اجتماع به لحاظ معنایی نه تنها به سطح امنیت فرد و امنیت ملی مربوط است، بلکه عبارت است از رهایی از اضطراب و تعقیب ایمنی در قبال یک گروه اجتماعی نظیر خانواده و یا یک مجمع قومی مذهبی و..... (نصیری، ۱۳۸۱: ۱۲۶).

برحسب اینکه هدف امنیت چه باشد، شاخص تهدید امنیت نیز متفاوت هستند. اگر هدف امنیت جامعه باشد. تهدیدات هویتی، منبع اساسی ناامنی است و پیوستگی و اتحاد میان اعضای جامعه، اولین ابزار تحقق امنیت است؛ و اما شاخص‌های تهدیدات امنیت اجتماعی در سطح کلان عبارتند از: الف) پایبندی به دین ب) لباس و نحوه پوشش ج) آگاهی از تاریخ و گذشته د) عادات سنن و فرهنگ‌های جاری ه) اشاعه باورها و عقاید ی) حفظ زبان و ادبیات. این شاخص با تقویت هویت دینی و ایرانی - اسلامی افراد جامعه، افزایش حساسیت مردم در برابر احکام، سنن رسوم دینی و افزایش عاملات فرهنگی، افزایش تعلق خاطر به کشور، به طور غیر مستقیم در تأمین امنیت اجتماعی نقش کلیدی ایفا می‌کنند و به طور پنهان و ریشه‌ای هویت اجتماعات را از درون تحت تأثیر قرار می‌دهند.

معیار قضاوت درباره پایگاه اجتماعی افراد در جامعه، دوری یا نزدیکی افراد مورد نظر نسبت به ارزش‌های حاکم در آن جامعه است. میزان تحصیلات، اصل و نسب و موقعیت شغلی، گاه مبنایی برای ارزیابی پایگاه اجتماعی افراد به کار می‌رود.

به عقیده لیتنن نیز پایگاه اجتماعی عبارت از وضعی است که یک فرد در زمانی معین و نظامی خاص احراز می‌کند، به نظر او، پایگاه مجموع حقوق و وظایف است (در برابر نقش اجتماعی که اعمال این حقوق و وظایف را می‌رساند) و پایگاه اقتصادی که با میزان ثروت سنجیده می‌شود، تنها یک بعد از پایگاه اجتماعی را می‌رساند و عوامل دیگری چون نژاد، نسب، مذهب و فرهنگ که هر یک بر حسب جامعه اعتباری خاص به افراد می‌بخشد، در سنجش پایگاه اجتماعی مطرح می‌شوند. پایگاه اجتماعی وضعی است که یک شخص، یا گروه در یک نظام اجتماعی تعیین کننده حقوق و وظایف انسان‌ها و گروه‌های اجتماعی است، همانطور که روابط افراد و گروه‌ها را با یکدیگر

مشخص می‌دارد. پایگاه را پایه‌هایی چون آموزش، ثروت، درآمد، خانواده و... تشکیل می‌دهد. امروزه جامعه جدید با تعدد وظایف و نقش‌ها، موجبات تعدد پایگاه‌ها را فراهم می‌کند و جامعه شناسان جدید سخن از تنوع و گاه تعارض پایگاه‌ها را به میان می‌آورند (ساروخانی، ۱۳۸۰: ۷۹۱).

همچنین پایگاه اجتماعی افراد می‌تواند در بروز احساسات آن‌ها نیز تأثیر بگذارد؛ به طوری که ریچ وی و جانسون معتقدند هرچه پایگاه انسان در یک گروه اجتماعی بالاتر باشد، میزان ابراز احساسات منفی در پی نارضایتی و عدم موافقت با رویدادهای درون گروه کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر هر چه مقام و مسئولیت یک فرد در یک نظام اجتماعی بالاتر باشد، او با اینکه از وضعیت موجود احساس نارضایتی را کمتر ابراز (کمتر انتقاد) می‌نماید؛ گاه به منظور حفظ همبستگی گروهی و گاه برای حفظ موقعیت خود. در صورتی که در مورد احساسات مثبت این طور نیست، یعنی اگر فردی در یک گروه اجتماعی در پایگاه بالایی باشد، احساس مثبت خود را از وقایعی که موجب رضایت او می‌شود ابراز (تمجید) می‌کند و در آنجا دیگر خود را سانسو نمی‌نماید (رفیع پور، ۱۳۷۵، ص ۲۰).

به این ترتیب هر چه پایگاه افراد در یک جامعه افزایش یابد، امکان دستیابی آن‌ها به امکانات و خدمات مختلف آموزشی، بهداشتی، رفاهی و غیره نیز افزایش می‌یابد و در نتیجه احساس تعلق و خشنودی نسبت به جامعه داشته و دلبستگی میان آن‌ها تقویت خواهد شد. به عکس اگر احساس تعلق افراد جامعه با احساس رضایت از زندگی در جامعه توأم نشود، به تدریج همبستگی نیز نقصان می‌یابد. پس هر چه احساس فرد از زندگی رضایتمندانه‌تر باشد، به همان میزان نیز احساس امنیت را تجربه خواهد کرد و قادر به تولید آن نیز خواهد بود.

در نظریه فمینیستی مخالفین جراحی زیبایی، زنان به عنوان مخدره‌هایی فرهنگی و تحت سلطه‌ای نظامی گرسنه برای سود و کنترل در نظر گرفته می‌شوند (هیس و جونز، ۲۰۰۹: ۷). ادبیات موجود فمینیستی در مورد جراحی زیبایی به استانداردهای اجتماعی زیبایی تمرکز کرده و تلاش زنان بر تطابق با چنان آرمان‌هایی را مد نظر قرار داده‌اند.

توجه میشل فوکو به تاریخ حرفه‌ی پزشکی و پرداختن وی به بدن انسان دست مایه‌ی اعمال کنترل و مداخله‌ی پزشکی قرار می‌گیرد و نیز تحلیل‌های وی در مورد نظارتی که دولت، کلیسا و پزشکی به خصوصی‌ترین فعالیت‌های بدنی یعنی امور جنسی انسان اعمال می‌کنند به ایجاد تخصص جدیدی در عرصه‌ی جامعه‌شناسی به نام جامعه

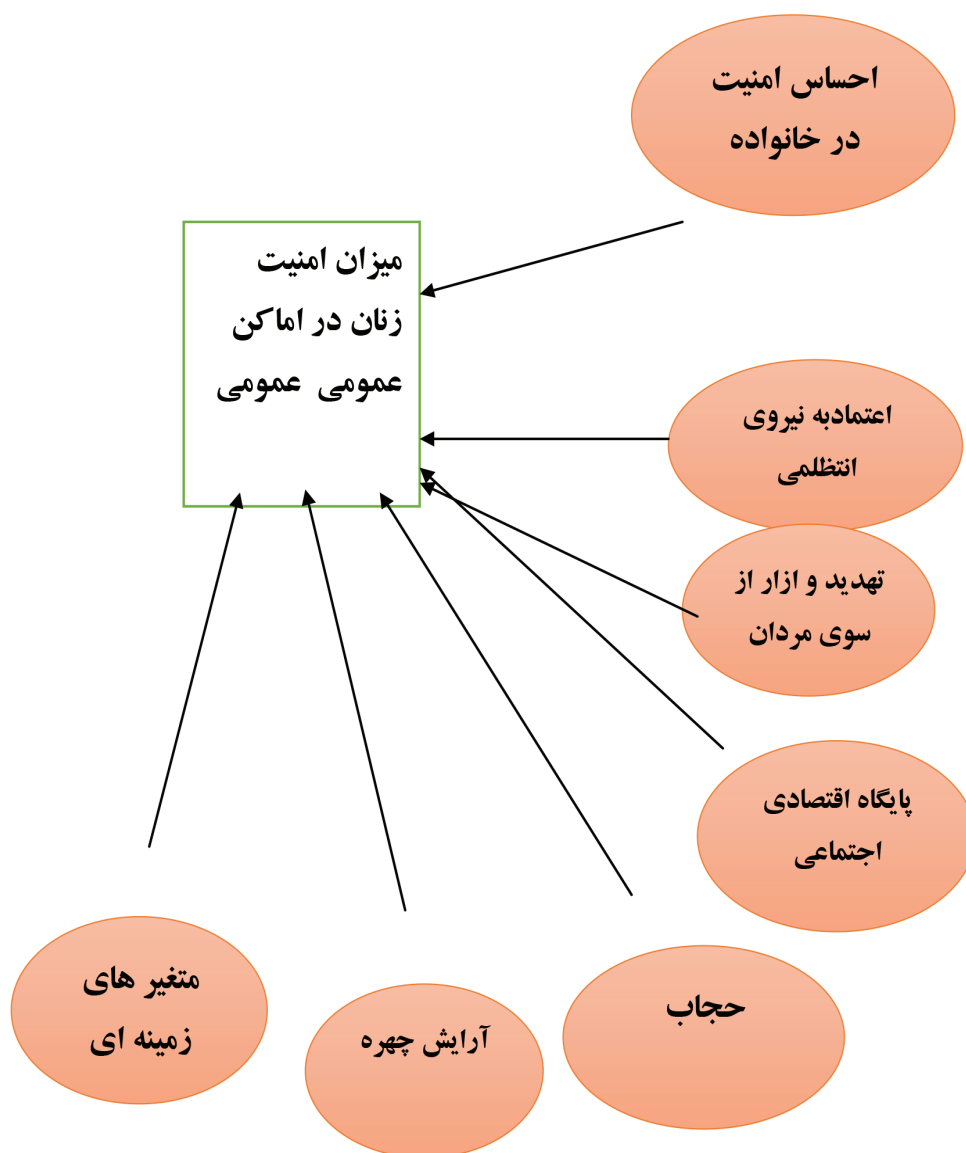

شناسی بدن و کتاب برایان ترنر با عنوان بدن و جامعه (۱۹۸۴) منجر شد که یکی از اولین آثار اساسی این رشته است (کاکرهام، ۲۰۰۱).

براساس نظریه کنش عقلانی، دست کم بخشی از موارد انتخاب پوشش بر جامعه به برخورد سست افکار عمومی، در پیش نگرفتن سیاست‌های استراتژیک در برخورد معضل‌های فرهنگی، بهره نگرفتن از ظرفیت‌های جمعی باز دارنده همچمون نهی از منکر، نشان ندادن واکنش در خور و ضابطه مند مراجع رسمی به متعلقان و تسامح تر جیه ناپذیر در برابر آن، بر می‌گردد.

مدل تحلیلی

شکل ۱ - مدل تحلیلی بین متغیرها

فرضیات تحقیق

- ۱) به نظر می‌رسد بین میزان احساس امنیت زنان در اماکن عمومی و نوع حجاب رابطه وجود داشته باشد.
- ۲) به نظر می‌رسد بین میزان احساس امنیت زنان و تهدید و آزار از سوی مردان رابطه وجود داشته باشد.
- ۳) به نظر می‌رسد بین میزان احساس امنیت زنان و اعتماد به نیروی انتظامی رابطه معناداری وجود داشته باشد.
- ۴) به نظر می‌رسد بین میزان احساس امنیت زنان و پایگاه اقتصادی اجتماعی شان رابطه وجود داشته باشد.
- ۵) به نظر می‌رسد بین میزان احساس امنیت زنان و احساس امنیت در خانواده رابطه وجود داشته باشد.
- ۶) به نظر می‌رسد بین امنیت زنان و آرایش رابطه وجود داشته باشد.
- ۷) به نظر می‌رسد بین امنیت زنان و متغیرهای زمینه‌ای رابطه وجود داشته باشد.

روش تحقیق

این تحقیق به روش پیمایش اجتماعی انجام گرفت. ابتدا، منابع موجود در زمینه موضوع پژوهش به روش اسنادی و بررسی متون موضوع جمع آوری شده و چارچوب نظری تحقیق تهیه شد. سپس متغیرها و شاخص‌ها براساس چارچوب نظری تبیین و اطلاعات مورد نیاز با پرسشنامه جمع آوری شد در مرحله بعد اطلاعات موجود با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ و با توجه به سطح سنجش در دو سطح توصیفی و تحلیلی مورد پردازش قرار گرفت. در این پژوهش برای بررسی میزان ارتباط بین متغیرها از آزمون T و کندال اسپیر من و همچنین تحلیل رگرسیون و مقدار B و Beta و کندال و اسپیر من استفاده شد لازم به ذکر است که سطح سنجش متغیرها ترتیبی فرض شده است. پرسشنامه و مصاحبه تکنیک‌های به کار گرفته شده در این پژوهش بودند.

۱۰

جامعه آماری و حجم نمونه و شیوه نمونه گیری

جامعه آماری پژوهش کل دانشجویان زن دانشگاه شهید باهنر کرمان، غیر انتفاعی الزهرا و آزاد اسلامی بوده است. بر اساس آمار به دست آمده کل دانشجویان زن این

دانشگاهها ۲۰۰۰۰ نفر می‌باشند که بر اساس فرمول کوکران ۳۰۰ نفر آن‌ها به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. شیوه نمونه‌گیری تحقیق تصادفی طبقه‌بندی شده است در ابتدا امار کلی زنان گرفته شده است و در مرحله بعد با توجه به آمار کلی و آمار گرفته شده هر دانشکده به طور تصادفی و به نسبت تعداد کل دانشجویان آن دانشکده تعدادی پرسشنامه جمع‌آوری شد. حجم نمونه این تحقیق با استفاده از فرمول کوکران ۳۰۰ نفر بیان شده.

$$n = \frac{Nt^2 \times pq}{Nd^2 + t^2 \times pq}$$

نحوه سنجش متغیرها

متغیر حجاب و امنیت با استفاده از طیف لیکرت و در قالب سوال‌های چند گزینه‌ای سنجید شده به علاوه، یکی از مهم‌ترین متغیرهای این پژوهش حجاب است که طبق نظریه‌ها و تحقیقات پیشین بر روی امنیت موثر است؛ لذا برای سنجش این متغیر از سایر متغیرهای مستقل سوال‌های محقق ساخته‌ای طراحی شده است. بدین ترتیب که مثلاً برای سنجش متغیر مستقل خانواده سوالی درباره خانواده افراد بیان شده است که می‌توانند بر اساس آن نظر خود را بیان کنند برای مثال "همیشه نگران مزاحمت یکی از اعضای خانواده‌ام هستم."

تعیین اعتبار و روایی

اعتبار

منظور از اعتبار آن است که وسیله اندازه‌گیری بتواند خصیصه مورد نظر را واقعاً اندازه بگیرد نه صفت دیگری را اعتباران خصیصه ابزار و یا روش جمع‌آوری داده‌ها است که داشتن آن خصیصه همان مقولاتی را تعیین می‌کند که برای تعیین آن مقولات طرح ریزی شده است و به سه شکل اعتبار محتوایی، اعتبار تجربی و اعتبار سازه‌ای تقسیم می‌شود (سارو خانی، ۱۳۸۸: ۱۴۸-۱۴۴).

۱۱

در محاسبه اعتبار تحقیق سوال اصلی این است که آیا شاخص‌ها واقعاً آنچه را که می‌خواهیم اندازه بگیریم، اندازه می‌گیرند (طالقانی، ۱۳۸۰: ۵۷).

بنابراین اعتبار شیوه‌ی انتخابی به نزدیکی و انطباق آن با واقعیت بستگی دارد. کاپلو اعتبار شیوه‌ی راتوانایی آن شیوه برای اندازه‌گیری متغیر مورد نظر می‌داند (طالب، ۱۳۶۹: ۹۶).

در این پژوهش از اعتبار صوری (استفاده از نظرات و تجربیات اساتید و مشاور و....) استفاده شده است.

پایایی (قابلیت اعتماد)

منظور از قابلیت اعتماد علمی حصول نتایج مشابه در تکرار اعمال قبلی است. بنابراین می توان گفت پایایی شاخصی است دال بر اینکه تا چه حد در سنجه (وسیله اندازه گیری) دارای خطاهای تغییرپذیری است (ساروخانی، ۱۳۸۸: ۱۵۲ جلد دوم).

در این تحقیق از ضریب الفا کرنباخ استفاده شده است. این ضریب به عنوان یکی از ضرایب پایایی یا قابلیت اعتماد شناخته می شود و از عمومی ترین ضرایبی است که توسط پژوهشگران علوم اجتماعی برای سنجش پایایی ابزارهای مختلف جمع آوری داده ها مورد استفاده قرار می گیرد (قاسمی، ۱۳۸۴: ۱۵۷).

ضریب الفا کرنباخ این تحقیق بالا بوده پایایی متغیرها نشان می دهد مقدار الفای کرنباخ برای متغیر وابسته و متغیرهای مستقل به شرح ذیل محاسبه گردیده که نشان دهنده همسازي درونی معرف هاست.

جدول شماره ۱: ضریب پایایی متغیرهای تحقیق

نام متغیر	مقدار کرنباخ
امنیت	۰/۷۵
حجاب	۰/۸۸
تهدیداز سوی مردان	۰/۶۶
نیروی انتظامی	۰/۵۲
خانواده	۰/۹۰
گرایش به ارایش	۰/۹۷
پایایی کل پرسشنامه	۰/۹۲

یافته‌های پژوهش

یافته توصیفی

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی و میانگین متغیرهای تحقیق

متغیرها	گزینه‌ها	فراوانی	میانگین	درصد
تحصیلات	فوق دیپلم	۸۹	۱۳۳,۶۹۶۶	۵۴,۰۴۰۲۶
	لیسانس	۱۵۷	۱۲۱,۳۳۰۸	۲۳,۳۹۳۶۳
	فوق لیسانس	۴۸	۱۱۹,۶۲۵۰	۱۱,۵۱۰۶۳
	دکتر	۴	۱۲۹,۵۰۰۰	۱۳,۳۷۹۰۹
سن	۲۵-۱۵	۲۰۰	۱۳۳,۶۶۰۰	۷۲,۱۱۵۹۳
	۳۵-۲۶	۲۸	۱۱۸,۹۲۸۶	۱۵,۰۷۰۰۳
	۴۵-۳۶	۲	۱۳۲,۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰۰
پایگاه اقتصادی اجتماعی	کم	۲۷۹	۲۵,۶۸	۹۳/۰۰
	متوسط	۱۱		۳/۶۶
	زیاد	۱۰		۳/۳۳
احساس امنیت	کم	۱۷	۲۷,۸۷	۵/۷
	متوسط	۲۲۶		۷۵/۳۳
	زیاد	۵۷		۱۹
تهدید و آزار از سوی مردان	کم	۱۶	۸۵,۸۳	۵/۳
	متوسط	۲۳۰		۷۶/۷
	زیاد	۵۴		۱۸
امنیت در خانواده	کم	۱۸	۲۹,۳۰	۶/۰
	متوسط	۸۹		۲۹/۷
	زیاد	۱۹۳		۶۴/۳
اعتماد به نیروی انتظامی	کم	۳۷	۳۶,۸۱	۱۲/۳۳
	متوسط	۱۸۴		۶۱/۳۳
	زیاد	۷۹		۲۶/۳
میزان رعایت حجاب	کم	۱۱	۱۳۳,۴۶	۳/۶۶
	متوسط	۱۵۶		۵۲/۰۰
	زیاد	۱۳۳		۴۴/۳۳
گرایش به آرایش	کم	۵۶	۷۲,۱۷	۱۸/۶۷
	متوسط	۲۰۷		۶۹/۰۰
	زیاد	۳۷		۱۲/۳۳

جدول فوق نشان می‌دهد که بیشتر زنان در مقطع لیسانس در حال تحصیلند، نشان ۲۵-۱۵ سال بوده، به پایگاه اقتصادی - اجتماعی پایین تعلق داشته و احساس امنیتشان در حد متوسطی بوده است یعنی نه خیلی کم و نه خیلی زیاد. بیشتر زنان اظهار کرده اند که در حد متوسطی مورد آزار مردان قرار گرفته اند البته نکته حائز اهمیت اینکه حدود ۲۰ درصد زنان بیان کرده اند که توسط مردان مزاحم تهدید شده اند. از آنجا که خانواده نهاد مهمی در ایران تلقی می‌شود در این پژوهش نیز ثابت شد که بیشتر زنان در خانواده هایشان احساس امنیت زیادی می‌کنند اما اعتمادشان به نیروی انتظامی در حد متوسطی است و میزان رعایت حجابشان هم در حد متوسطی است یعنی نه خیلی کم و مفید و نه خیلی زیاد. نکته حائز اهمیت اینکه حدود ۲۰ درصد زنان تمایل به آرایش چهره در حد متوسطی دارند و تنها ۱۸ درصد آن‌ها تمایل چندانی به آرایش ندارند.

آزمون فرضیه‌ها

جدول ۲: نمره ضریب همبستگی متغیرهای مستقل و وابسته (n=۳۰۰)

	گرایش به آرایش	گرایش به حجاب	تهدید و آزار از سوی مردان	اعتماد به نیروی انتظامی	امنیت در خانواده	امنیت اجتماعی	میزان احساس امنیت
گرایش به آرایش	ضریب پیرسون سطح معناداری	.۸۵۰** .۰۰۰	.۲۷۵** .۰۰۰	.۵۸۱** .۰۰۰	.۸۹۵** .۰۰۰	.۶۰۵** .۰۰۰	.۶۵۹** .۰۰۰
گرایش به حجاب	ضریب پیرسون سطح معناداری	.۸۵۰** .۰۰۰	.۲۹۰** .۰۰۰	.۵۸۸** .۰۰۰	.۸۶۴** .۰۰۰	.۵۴۵** .۰۰۰	.۶۳۴** .۰۰۰
تهدید و آزار از سوی مردان	ضریب پیرسون سطح معناداری	.۲۹۰** .۰۰۰	.۲۷۵** .۰۰۰	.۸۲۴** .۰۰۰	.۲۸۸** .۰۰۰	.۱۵۱** .۰۰۹	.۲۸۴** .۰۰۰
اعتماد به نیروی انتظامی	ضریب پیرسون سطح معناداری	.۵۸۱** .۰۰۰	.۸۲۴** .۰۰۰	.۵۸۸** .۰۰۰	.۵۹۹** .۰۰۰	.۳۸۲** .۰۰۰	.۵۱۶** .۰۰۰
امنیت در خانواده	ضریب پیرسون سطح معناداری	.۸۹۵** .۰۰۰	.۲۸۸** .۰۰۰	.۵۹۹** .۰۰۰	.۸۶۴** .۰۰۰	.۵۹۱** .۰۰۰	.۶۸۳** .۰۰۰
پایگاه اجتماعی اقتصادی	ضریب پیرسون سطح معناداری	.۶۰۵** .۰۰۰	.۱۵۱** .۰۰۹	.۳۸۲** .۰۰۰	.۵۴۵** .۰۰۰	.۶۰۵** .۰۰۰	.۴۲۲** .۰۰۰
میزان احساس امنیت	ضریب پیرسون سطح معناداری	.۶۵۹** .۰۰۰	.۲۸۴** .۰۰۰	.۵۱۶** .۰۰۰	.۶۳۴** .۰۰۰	.۴۲۲** .۰۰۰	.۶۵۹** .۰۰۰

** . Correlation is significant at the .۰۱ level (۲-tailed).

** P ≤ ۰/۰۱ * P ≤ ۰/۰۵

همانطور که این جدول نشان می‌دهد بین متغیرهای گرایش به آرایش، گرایش به حجاب، تهدید و آزار از سوی مردان، اعتماد به نیروی انتظامی، خانواده و پایگاه اجتماعی، اقتصادی با میزان احساس امنیت زنان همبستگی مثبت و مستقیم وجود دارد ($p > 0.1$) است، این رابطه بدین معناست که با افزایش اندازه‌های هر یک از متغیرهای مستقل (گرایش به آرایش، گرایش به حجاب، تهدید و آزار از سوی مردان، اعتماد به نیروی انتظامی، خانواده و پایگاه اجتماعی، اقتصادی) میزان احساس امنیت زنان افزایش می‌یابد.

همچنین بین متغیرهای پیش بینی کننده، خانواده، قدرت تبیین بیشتری نسبت به سایر متغیرها در تفسیر تغییر پذیری نمرات میزان احساس امنیت زنان دارد، به طوری که ضریب تعیین یا مجذور ضریب همبستگی برای خانواده 0.36 می‌باشد. معنا و مفهوم آن این است که در حدود 36 درصد از واریانس میزان احساس امنیت زنان تحت تأثیر متغیر خانواده می‌باشد.

تحلیل رگرسیون

در پژوهش حاضر از آماره رگرسیون چند متغیره به شیوه گام به گام استفاده شده است. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیر نوع حجاب، امنیت در خانواده، پایگاه اقتصادی- اجتماعی، اعتماد به نیروی انتظامی، آرایش و تهدید و آزار از سوی مردان همگی به طور مستقیم بر روی احساس امنیت تأثیر دارند. مخصوصاً احساس امنیت در خانواده که قدرت تبیین بیشتری نسبت به سایر متغیرها دارد. در مجموع این متغیرها توانسته اند 49% از واریانس متغیر وابسته را تبیین کرده و توضیح دهند. در واقع بر اساس این مقدار ضریب تعیین یا R^2 این متغیرها توانسته اند 49% تغییرات احساس امنیت را پیش بینی کنند که در بین این متغیرها امنیت در خانواده قوی ترین پیش بینی کننده بوده (36%) و سایر متغیرها در رده‌های بعدی قرار می‌گیرند.

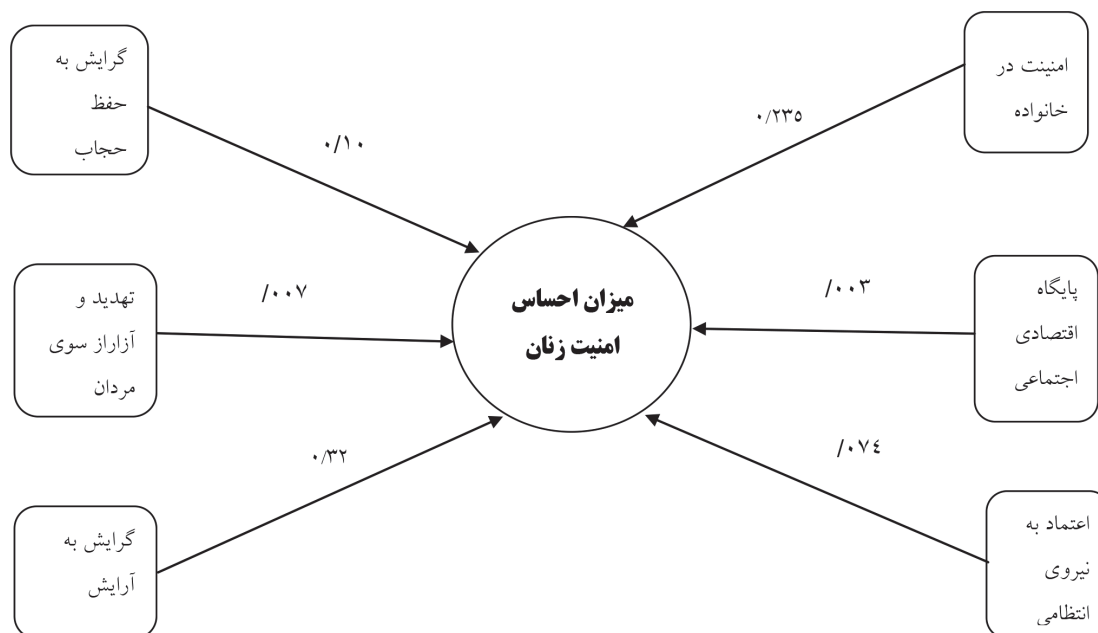
جدول ۳. متغیر مستقل رگرسیونی برای پیش بینی احساس امنیت

مرحله متغیر	B	Beta	t	sig
اول احساس امنیت در خانواده	۰/۲۳۵	۰/۳۶۰	۳/۳۸۸	۰/۰۰۱
دوم اعتماد به نیروی انتظامی	۰/۰۷۴	۰/۲۰۱	۱/۹۸۳	۰/۰۴۸
سوم آرایش چهره	۰/۳۲	۰/۱۷۱	۱/۶۸۶	۰/۴۳
چهارم نوع حجاب	۰/۱۰	۰/۰۷۸	۰/۸۸۰	۰/۳۷۹
پنجم تهدید از سوی مردان	۰/۰۰۷	۰/۰۵۴	۰/۶۴۴	۰/۵۲۰
ششم پایگاه اقتصادی اجتماعی	۰/۰۰۳	۰/۰۰۶	۰/۱۰۵	۰/۹۱۷

$$R^2=0.46 \quad \text{Adjusted } R^2=0.46 \quad R=0.78$$

مقدار بتا یا ضریب استاندارد شده‌ی رگرسیون مقیاسی به منزله تأثیر هر یک از متغیرهای پیش بین بر متغیر ملاک است بدین معنی که تأثیر متغیرهای (گرایش به آرایش، گرایش به حجاب، تهدید و آزار از سوی مردان، اعتماد به نیروی انتظامی، خانواده و پایگاه اجتماعی، اقتصادی) بر متغیر میزان احساس امنیت زنان معنادار بوده و به عنوان متغیرهای پیش بینی کننده می‌توانند در معادله رگرسیون نقش داشته باشند.

بحث و نتیجه گیری

از آنجا که زنان نقش موثری در خانواده دارند و احساس امنیت آنان بسیار مهم بوده و باعث کارکرد بهتر و آرامش روحی بیشتر زنان برای اشتغال در جامعه و همچنین رشد بهتر فرزندان در خانواده می‌شود میزان امنیت آن‌ها در اماکن عمومی بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد. حجاب زنان می‌تواند نقش بسیار مهم را در امنیت آن‌ها داشته باشد همچنین احساس امنیت آسودگی خاطر در خانواده در بین زنان نیز نقش مهمی ایفا می‌کند. در این مقاله نشان داده شده است که متغیرهای مستقل، نوع حجاب و اعتماد به نیروی انتظامی، تهدید از سوی مردان، احساس امنیت در خانواده، آرایش چهره و پایگاه اقتصادی- اجتماعی ارتباط معناداری با احساس امنیت در اماکن عمومی در بین دانشجویان زن رابطه دارند. در تحلیل رگرسیون خانواده نقش بسیار مهمی را در احساس امنیت ایفا می‌کند به این منظور که اگر احساس اعتماد و امنیت در خانواده زیاد شود احساس امنیت در جامعه نیز افزایش می‌یابد. علاوه بر خانواده اعتماد به نیروی انتظامی

می‌توان احساس امنیت را در جامعه بالا برد. مثلاً اگر فردی مطمئن باشد که نیروی انتظامی به موقع در محل وقوع ناامنی حاضر می‌شود باعث افزایش احساس امنیت آن فرد می‌شود. همچنین در این تحقیق نشان داده شده است که پایگاه اقتصادی اجتماعی نیز بر احساس امنیت تأثیر مستقیمی دارند. یعنی افراد طبقات بالا احساس امنیت بالاتری دارند بر اساس این تحقیق، زنان شهر کرمان از احساس امنیت متوسطی برخوردار هستند که با نتایج پژوهش فیروز آبادی (۱۳۸۹) و بمانیان (۱۳۹۳) همخوانی دارد. نتایج این تحقیق همچنین با پژوهش‌های گذشته حسینی دوست، رجایی، رجبی، شارع پور و همکاران شربتیان، فاضلیان تطابق دارد. زیرا طبق این پژوهش‌ها بین کلیه متغیرهای اصلی این تحقیق به خصوص (حجاب) و احساس امنیت زنان رابطه و همبستگی وجود دارد. البته با وجود متوسط بودن احساس امنیت زنان باز هم باید برای بالا بردن احساس امنیت آنان توجه قابل توجه‌ای به متغیرهای مستقل این تحقیق انجام بدهیم. راهکارهای پیشنهادی برای این موضوع عبارتند از:

- ۱- پیشگیری از به وجود آمدن مزاحمت‌های خیا بانی با آگاهی دادن به والدین و مربیان مدارس بخصوص در بین پسران که ممکن است برای زنان ایجاد مزاحمت کنند چون آموزش و جامعه پذیری این افراد نقش مهمی در عدم بروز این مشکل دارد.
- ۲- ایجاد طرح‌ها و برنامه‌های سنجیده برای افزایش میزان امنیت زنان در مجامع عمومی مانند نقش نیروی انتظامی و گشت ارشاد.
- ۳- طراحی و ساخت ابزارهایی که در آن‌ها زنان بتوانند از فرم‌های خود گزارش دهی برای ایجاد ناامنی در مورد شان صحبت کنند. این کار زنان را به حقوق خود واقف می‌کند و پیگیری مسئولان را بیشتر.
- ۴- اجرای پرسشنامه‌های مکرر و گسترش پژوهش‌های دیگر می‌تواند اشکالات موجود در این مقوله را بررسی و حلال اشکالات ناشی از سوگیری‌ها و حساسیت دانشجویان نسبت به موضوع گردد.
- ۵- زشت و قبیح دانستن مزاحمت ایجاد کردن برای زنان در خانواده، مدرسه و رسانه.
- ۶- از آنجا که پژوهش حاضر نشان داد که حجاب بیشتر امنیت بیشتری بوجود می‌آورد پیشنهاد می‌شود که زنان برای حفظ امنیت جانی، مالی و روانی و... خود از پوشش‌های تحریک آمیز استفاده نکنند.

منابع

- احمدی، خدابخش، بیگدلی، زهرا، مرادی، ازاده، اسماعیلی، فتح الله، (۱۳۸۹)؛ رابطه اعتقاد به حجاب و آسیب پذیری اجتماعی و خانوادگی، مجله علوم رفتاری، دوره ۴، شماره ۲: صفحه ۹۷-۱۰۲.
- احمدی، حبیب و دیگران، (۱۳۸۶)؛ "بررسی مشارکت مردمی و احساس امنیت اجتماعی"، (مورد مطالعه شهر اسلام آباد غرب)، فصل نامه توسعه انسانی، دوره اول، شماره ۴.
- ازاد ارمکی، تقی، (۱۳۸۸)؛ "نظریه جامعه شناسی"، تهران، انتشارات سروش.
- افشار، زین العابدین، (۱۳۸۵)؛ "بررسی اجتماعی زنان در شهر تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی.
- بمانیان، محمد رضا و محمودی نژاد، هادی. (۱۳۸۷)؛ "سنجش عوامل تأثیر گذار بر احساس امنیت شهری در شهر کرمان".
- بوزان، باری، (۱۳۸۷)؛ "مردم، دولتها هراس"، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- بیات، بهرام. (۱۳۸۷)؛ "تبیین جامعه شناختی احساس امنیت در بین شهروندان تهرانی"، نامه علوم اجتماعی، شماره ۳۵۱.
- ترابی، یوسف و حسین محبوبی منش، بهار (۱۳۸۱)؛ "در امدی بر جامعه شناسی پلیسی در ایران معاصر"، فصلنامه دانش انتظامی، سال چهارم، شماره ۱.
- ترنر، جان اتان، اچ، (۱۳۷۰)؛ "پیدایش نظریه جامعه شناسی"، انتشارات نوید.
- چلبی، مسعود، (۱۳۸۵)؛ "تحلیل اجتماعی در فضای کنش"، تهران، نشر نی.
- حداد عادل، غلام علی، (۱۳۸۶)؛ "فرهنگ برهنگی و برهنگی فرهنگی"، چاپ هفدهم، تهران، سروش.
- حسین دوست، سید مرتضی (۱۳۷۹-۱۳۸۰)؛ "بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی نسبت به پوشش زنان و عوامل اجتماعی ماثر بر آن"، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی، مقطع کارشناسی ارشد، رشته جامعه شناسی.
- ذوالفقاری، حسین، (۱۳۸۵)؛ "موانع و مشکلات ناجا در کنترل بدحجابی"، فصل نامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال اول، شماره اول.
- رایبتن، ارل و مارتین واینبرگ، (۱۳۸۶)؛ "رویکردهای نظری هفت گانه در بررسی مسائل اجتماعی"، ترجمه رحمت اله صدیق سروسناتی، تهران، دانشگاه تهران.
- رفیع پور، فرامرز، (۱۳۷۸)؛ "انومی اشفنگی اجتماعی"، تهران، سروش.
- روجه، گی، (۱۳۷۹)؛ "کنش اجتماعی"، ترجمه هما زنجانی زاده، مشهد، دانشگاه فردوسی.
- صفاردستگردی، مهدی، (۱۳۸۲)؛ "بدحجابی در نگرش جامعه شناختی"، فصل نامه کتاب زنان، سال ششم،

- صنایع، محمد، "عفاف"، مجله راه رشد، شماره ۸۷.

- عباس، علی اصغر، تقوی، کبری، (۱۳۹۰)؛ آسیب شناسی رعایت حجاب در بین دختران ۱۴ تا ۲۵ ساله استان مازندران، مجموعه مقالات همایش ملی عفاف، حجاب، صفحه ۱۹.

- عربی، فرانک، (۱۳۸۴)؛ "نگرش اجتماعی از دیدگاه شهروندان ۸ شهر"، مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، شماره سوم، تهران: نشر اشنایی.

- فاضلیان پور، پوراندخت، (۱۳۸۹)؛ "بررسی رابطه نوع حجاب و میزان منیت اجتماعی زنان شهر تهران"، پژوهش نامه زنان، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال اول، شماره دوم، صفحه ۶۵-۸۶.

- قاسمی، (۱۳۸۴)؛ "ضریب الفا کرنباخ و ویژگی‌های آن با تأکید بر کاربرد در پژوهش‌های اجتماعی"، مجله پژوهش اصفهان (علوم انسانی)، جلد نوزدهم، شماره ۲.

- کرامتی، مهری، (۱۳۸۲)؛ "حجاب از دیدگاه شهروندان تهرانی"، فصل نامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال اول، شماره اول.

- کرمانشاهیان، ام البنین، (۱۳۷۷-۱۳۷۶)؛ "گرایش به حجاب و برداشت از آن در بین دانشجویان دانشگاه دولتی و آزاد اسلامی شهر تهران و علل و عوامل جامعه شناختی آن"، مقطع کارشناسی ارشد، رشته پژوهشگری علوم اجتماعی.

- گیدنز، انتونی، (۱۳۸۴)؛ "جامعه شناسی"، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: نشر نی.

• ماجراجو، محسن، (۱۳۸۵)؛ "نیازها و حجاب دختران"، قم، عطر یاس.

- محبوبی منش، حسین، (۱۳۸۱)؛ "امنیت و انحراف اجتماعی"، فصل نامه کتاب زنان، سال پنجم، شماره ۱۸۵.

- واتسون، هلن، (۱۳۸۲)؛ "زنان و حجاب"، ترجمه مرتضی بحرانی، فصل نامه کتاب زنان، سال پنجم، شماره ۲۰.

- Freedman.G. "feminism", Open University press, (2001), "Crime and Criminology" USA, Me Grow hill Higher Education

- Mitar, miran (1996), "assessment of social security in resent pastand today, colleqe of police and security studies, Slovehia.

- Bhui K.; Khatib Y. et al (2008), "Cultural Identity, Clothing and Common Mental Disorder: A prospective school-based study of white British and Bangladeshi adolescents", Epidemiol Community Health, 62 (5): 435-41.

- Hoodfar, H. (2001), "The veil in their minds and on our heads: the persistence of colonial images of Muslim women", in women, gender, religion: a reader, by Elizabeth

- A. Castelli with Rosamond C. Rodman, New York, Palgrave Publishing, 420- 446.

- Khiabany, Gh. and Milly Williamson (2008), "Veiled bodies naked racism: culture

- politics and race in the Sun”, *Race Class*, 50, (2), PP: 69-88.
- Kilic, S., Sahrso, S. & B. Sauer (2008), Introduction: The Veil: Debating Citizenship, Gender and Religious Diversity, pp. 397–410
- Lewis, R. (2007), “Veils and Sales: Muslims and the Spaces of Postcolonial Fashion Retail”, *Fashion Theory*, 11(4), pp. 423-442.
- Mehta, Sh. (2010), “Commodity Culture and Porous Socio-Religious Boundaries: Muslim Women in Delhi”, *South Asia Research*, .30, (1), PP: 1-24.
- Shirazi, F. and Mishra Smeeta (2010), “Young Muslim women on the face veil (niqab): A tool of resistance in Europe but rejected in the United States”, *International Journal of Cultural Studies*, 13, (1), pp. 43-62.
- Tarlo, E. (2007), “Hijab in London: Metamorphosis, Resonance and Effects”, *Journal of Material Culture*, 12(2), pp. 131–156.

